

Palkansaajasäätiön toimintakertomus

Säätiön toiminnan tarkoitus ja sen toteuttaminen

Säätiö jatkoi sääntöjensä mukaisen tarkoituksen toteuttamista edistämällä säästäväisyyttä ja palkansaajien taloudellista tietämystä sekä ylläpitämällä STS-pankkimuseota ja pankin arkistoa.

Säätiön toiminta perustui valtuuskunnan vuosille 2010 - 2012 hyväksymään toimintasuunnitelmaan, jonka pohjalta valtuuskunta vahvisti kunkin vuoden toiminnan painopistealueet. Toimintasuunnitelmassa asetettiin tavoitteet sekä säätiön varainhoidolle että sen varsinaiselle toiminnalle.

Säätiön apurahoina jakaman rahamäärän kasvu jatkui edelleen. Sijoitusmarkkinoilla koettiin kahden vuoden elpymisen jälkeen voimakas taantuma, josta säätiö kuitenkin selviytyi suhteellisen pienin vaurioin. Säätiön varallisuuden arvo laski noin 41,5 miljoonaan euroon ja tulos oli lievästi tappiollinen. Sijoitusten vakaa kassavirta ja säätiön vahva taseasema mahdollistivat kuitenkin varsinaisen toiminnan häiriöttömän jatkumisen ja jopa sen laajentamisen.

STS-pankin arkisto ja historia

STS-pankkimuseo toimii edelleen Työväenmuseo Werstaan yhteydessä Tampereella. Säätiö tuki taloudellisesti museon perusnäyttelyn uudistumista ja säätiön toimintapiiristä siinä on mm. STS-pankin ja edistysmielisen osuuskauppaliikkeen aineistoa.

Säätiön Internet-sivuille on lisäksi toteutettu ”virtuaalimuseo”, eli pankin historian aikana kertyneestä valokuva-aineistosta säätiön kotisivuille koottu näyttely. STS-pankin arkiston hoidosta sekä valokuvien ja muun materiaalin säilyttämisestä ja järjestämisestä vastasi edelleen Työväen Arkisto.

Arkistossa on pysyvästi esillä myös osa säätiön taidekokoelmasta, johon kuuluu mm. STS-pankin johdon muotokuvia sekä pankin toimintapiiristä merkittäviin valtiollisiin tehtäviin nousseiden henkilöiden muotokuvia ja muuta heihin liittyvää materiaalia.

Apurahat

Säätiön toiminnan painopiste on palkansaajien taloudellisen tietämyksen edistämisessä. Säätiö jakaa apurahoja tutkimus-, koulutus- ja tiedotusprojekteihin. Apurahojen jaosta päättää säätiön hallitus.

Apurahatoiminnan valmistelusta ja seurannasta vastasi apurahatoimikunta, johon kuului kuusi jäsentä. Sen puheenjohtajana toimi säätiön hallituksen puheenjohtaja Markku Hyvärinen. Toimikunta kokoontui kaksi kertaa.

3.2.2011 jaettiin seuraavat apurahat:

Palkansaajien Tutkimuslaitokselle 165 000,- euroa neljään hankkeeseen. Pysyvät kohteet ovat talouskehityksen analysointi- seuranta- ja ennustetyö sekä Talous ja Yhteiskunta – lehden toimittaminen ja kehittäminen. Projektiluontoiset tutkimusteemat ovat: ”Suomalaisen tulopolitiikan ja korporatismiin erityispiirteet” sekä ”Ikä ja tulonjako Suomessa”.

Työväen Sivistysliitolle 125 000,- euroa hankkeeseen, joka sisältää 14 talous- ja yhteiskuntapoliittisen seminaarin ja 40 iltatilaisuuden järjestämisen teemana hyvinvointivaltion suunta sekä Suomen Sosiaalifoorumin Helsingin ja Tampereen tapahtumiin osallistumiseen kahden tunnin seminaarilla.

Kansan Sivistystyön Liitolle 60 000,- euroa seminaari- ja koulutushankkeeseen ”Paikallispalvelut ja paikallistalous”. Hanke sisältää valtakunnallisen seminaarin ja 10 alueellista seminaaria/koulutustilaisuutta.

Kalevi Sorsa – säätiölle 75 000,- euroa hankkeisiin ”Kohti kestäväää kasvua” ja ”Työelämän keskeiset muutokset 2010-luvulla”.

Vasemmistofoorumi ry:lle 45 000,- euroa hankkeeseen ”Talous, rationaalisuus ja emansipaatio”.

Takuu - Säätiölle ja Suomen Kuluttajaliitolle 35 000,- euroa jatkorahoitusta projektiin ”Tukea talouteen – taloudenhallinnan tukena Takuu - Säätiön ja Suomen Kuluttajaliiton ammattilaiset”. Projektin kohderyhminä ovat erityisesti työelämään siirtyneet nuoret, ja eläkkeelle siirtymässä olevat palkansaajat.

STS - Pankkikillalle 3800,- euroa toiminta-avustusta.

Tampereen yliopiston Taloustieteiden laitokselle/professori Jukka Pirttilä ja Turun Yliopiston taloustieteen laitokselle/professori Matti Viren loppurahoituksena 25 000,- euroa pitkän aikavälin ennustemallin viimeistelyä ja talouspoliittisten vaihtoehtojen vertailua koskevaan tutkimusprojektiin.

SYFO Oy:lle 30 000,- euroa loppurahoituksena Yhteismitta-ohjelmiston tuotekehityskulujen kattamiseen. Yhteismitta on yhteiskunnallisia vaikutuksia tavoittelevan toiminnan vaikutusten arvioinnin menetelmä. Tuotekehityksessä ohjelmisto ohjelmoidaan, testataan ja viedään käyttöön yhteistyössä pilottiasiakkaiden kanssa.

Ydin - julkaisut ry:lle 4 000,- euroa hankkeeseen ”Euron kriisistä sosiaalisesti oikeudenmukaiseen talouspolitiikkaan”.

Työväenmuseo Werstaalle 25 000,- euroa hankkeeseen "Mestariduunarit". Hankkeen tarkoituksena on monipuolistaa ammattiin opiskeleville tarkoitettua museopedagogista toimintaa.

Nuorisoasuntoliitto ry:lle 25 000,- euroa "Helppo olla - rästejä nolla" - yhteisprojektiin nuorten rästien ennaltaehkäisyyn ja taloudenhallinnan tukemiseen.

KTM Hanna Virtaselle 3 000,- euroa jatko-opintoihin liittyvään tutkijavierailuun London School of Economicsin Centre for Economic Performance (CEP) - tutkimuskeskukseen.

MA Paul Jonker-Hoffrénille 7 000,- euroa väitöskirjaan "Labour Union Representativeness in the Finnish Paper Industry between 1980 and 2008".

FM Kirsi-Maria Hytöselle 7 000,- euroa väitöskirjaan "Suomalaisen naisen työ - etnologis-historiallinen muistelukerronnan tutkimus".

KTT Matti Sarvimäelle lisärahoituksena Post doc - vierailuun Massachusetts Institute of Technologyssa (MIT) 10 000,- euroa.

23.9.2011 jaettiin seuraavat apurahat:

Työväen Sivistysliitolle yhteensä 70 000,- euroa kuuden maakunnallisen seminaarin ja noin 40 alueellisen asiantuntijatilaisuuden kustannuksiin sekä Julkinen/yksityinen - kirjahankkeen valmisteluun.

Kansan Sivistystyön Liitolle 35 000,- euroa seminaari- ja koulutushankkeeseen "Paikallistalous ja paikallispalvelut". Hankkeeseen sisältyy valtakunnallisen seminaarin järjestäminen, maakuntakeskuksissa toteutettavia alueellisia tilaisuuksia ja teemaan liittyvän koulutusmateriaalin tuottamista.

Kalevi Sorsa - säätiölle 25 000,- euroa kahden hankkeen syksyn 2011 kuluosuuteen. Hankkeet ovat "Työelämän keskeiset muutokset 2010 luvulla" ja "Kohti kestäväää kasvua" - projekti.

Vasemmistofoorumille 12 500,- euroa hankkeeseen "Talous, rationaalisuus ja emansipaatio".

Poliittisen historian klubille 1 700,- euroa kansainväliseen talouteen, talouspolitiikkaan ja taloushistoriaan liittyvien yleisötilaisuuksien järjestämiseen.

Tiina Ristikarille 8 000,- euroa väitöskirjan viimeistelyyn. Väitöskirjassa selvitetään Suomen ammattiyhdistysliikkeen suhtautumista maahanmuuttajiin ja etniseen syrjintään.

VTM Teemu Turuselle 2 000,- euroa artikkeliväitöskirjan "Työorientaatiot muutoksessa" painatuskuluihin.

Vuoden 2011 apurahat olivat 799 000,- euroa Vuonna 2010 apurahoja jaettiin 714 000,- euroa, joten apurahoina jaettu summa kasvoi 11,9 %

Säätiön talouden kehitys

Markkinoiden kehitys

Sijoitusmarkkinoiden elpyminen jatkui vuodenvaihteesta maaliskuuhun 2011, mutta jo loppukeväästä euroalueen velkaongelmat ja taloudellisen taantumun uhka käänsivät pörssit laskuun.

Elokuussa lasku jyrkkeni voimakkaasti ja myös yrityslainojen riskilisät kasvoivat rajusti. Talouden uhkakuvat ja euroalueen kriisimaiden maksukyvyttömyyden pelko hallitsivat koko loppuvuotta lokakuun lyhyttä elpymisjaksoa lukuun ottamatta. Tilanne heijastui negatiivisina ja ajoittain jopa paniikinomaisina markkinareaktioina.

Pörssien yleinen suunta oli vuositasolla voimakkaasti laskeva, mutta tilanne vaihteli markkina-alueittain. USA:n Nasdaq Composite -indeksi laski vain 1,8 % ja S & P 500 pysyi lähes paikoillaan. Bloombergin European 500-indeksi laski 12,4 % ja Suomen OMX Helsinki peräti 30,1 %. Japanin Nikkei-indeksi laski 17,4 %.

Korkotasoa pysyi koko vuoden alhaisena. Maltillista riskitasoa tavoittelevan korkosijoittajan kannalta tilanne on muodostunut varsin ongelmalliseksi. Euroalueen valtiolainat eivät enää tarjoa sijoittajalle entisenkaltaista turvasatamaa. Perinteisiä riskittömiä sijoitusvaihtoehtoja on ylipäättään erittäin vaikea löytää ja parhaassakin tapauksessa niiden tuotto on erittäin alhainen.

Säätiön varallisuuden arvo ja sijoitustoiminnan tulos

Palkansaajasäätiön omaisuuden käypä arvo oli vuoden 2011 alkaessa vajaat 46 milj. euroa ja sen päättyessä noin 4,5 milj. euroa vähemmän, eli runsaat 41,5 milj. euroa.

Säätiön salkun riskitasoa alettiin alentaa jo edellisen toimintavuoden loppupuolella ja sitä jatkettiin kevään 2011 ajan. Tämä vaikutti keskeisesti siihen, että sijoitustoiminnan tappiot muodostuivat huonosta pörssivuodesta huolimatta suhteellisen pieniksi. Säätiön riskienhallintaa tuki merkittävästi myös pitkiin vuokrasuhteisiin nojaava kiinteistösijoittaminen. Sen avulla on turvattu säätiön varsinaisessa toiminnassa tarvittava kassavirta, joten omaisuusallokaation muutokset voidaan toteuttaa likviditeettipaineista vapaana ja yksinomaan markkinanäkemykseen perustuen.

Säätiön tulos oli budjetoitua heikompi, mutta ylitti selkeästi loppuvuodesta laaditun ennusteen. Markkinoiden kokonaistilanne huomioon ottaen tulosta voidaan pitää tyydyttävänä. Tilikauden alijäämäksi muodostui 285 116,46 euroa (2 781 732,81 euroa ylijäämää vuonna 2010).

Sijoitustoiminnasta vastasi kolmijäseninen sijoitustoimikunta, jonka puheenjohtajana toimi Juha Majalahti. Toimikunta kokoontui seitsemän kertaa.

Säätiön hallinto

Valtuuskunta

Säätiön valtuuskuntaan kuului 29 jäsentä. Sääntöjen mukaan kolmannes jäsenistä on vuosittain erovuorossa. Valtuuskunnan jäsenmääräksi vahvistettiin 24.11.2011 pidetyssä kokouksessa 29 myös vuodeksi 2012.

Valtuuskunnan jäseniä vuonna 2011 olivat:

Matti Ahde
Hannu Alakontiola
Lasse Eskonen
Maarit Feldt-Ranta
Esko Grekelä
Aarne Heikkilä
Heikki Helkavuori
Eero Hoffrén
Jari Hoffrén
Tiina Johansson
Hannu Jouhki
Pekka Jylhä
Arto Kaleva
Jukka Kinos
Jari Mäkinen
Juha Mäkinen
Heikki Nykänen
Helena Pihlajasaari
Jorma Pikkarainen
Markku Puurula
Jussi Ranta
Ossi Roininen
Jouko Sillanpää
Jukka Tamminen
Anne Tervo
Minna Tuukkanen
Liisa Vannekari
Marko Varajärvi
Katja Veirto

Valtuuskunta piti kaksi kokousta: 26.5.2011 ja 24.11.2011. Valtuuskunnan puheenjohtajana toimi johtaja Lasse Eskonen.

Valtuuskunnan syyskokouksessa 24.11.2011 valittiin valtuuskunnan jäseniksi Hannu Alakontiola, Jaakko Alavuotunki, Kari Kuisti, Jari Mäkinen, Heikki Nykänen, Helena Pihlajasaari, Jorma Pikkarainen, Ossi Roininen, Anne Tervo, Minna Tuukkanen ja Liisa Vannekari. Kaikki valinnat tehtiin kolmivuotiskaudeksi 2012 - 2014.

Valtuuskunnan puheenjohtajaksi syyskokous valitsi edelleen Lasse Eskosen. I varapuheenjohtajaksi valittiin Jukka Tamminen ja II varapuheenjohtajaksi Aarne Heikkilä.

Tampereella Työväenmuseo Werstaan tiloissa pidetyssä syyskokouksessa kokousesitelmän piti museon vt. johtaja Teemu Ahola. Kevätkokouksessa esitelmöi Helsingin Yliopiston pohjoismaiden historian professori Markku Kuisma.

Hallitus ja asiamies

Säätiön hallituksen jäsenmäärä on ollut kaksitoista. Hallitukseen ovat vuonna 2011 kuuluneet seuraavat jäsenet:

Markku Hyvärinen puheenjohtaja
 Risto Salonen varapuheenjohtaja
 Helena Tikkanen varapuheenjohtaja
 Eija Harjula
 Pekka Heikkinen
 Loviisa Itäkannas
 Jari Jääskeläinen
 Markku Kainulainen
 Mika Kari
 Vertti Kiukas
 Juha Majalahti
 Matti Tokkari

Säätiön hallitus on kokoontunut neljä kertaa. Säätiön osa-aikaisena asiamiehenä on toiminut OTL Tuomas Harpf.

Erovuorossa olleet hallituksen jäsenet Eija Harjula, Jari Jääskeläinen ja Juha Majalahti valittiin valtuuskunnan syyskokouksessa jatkamaan tehtävässään. Uutena jäsenenä hallitukseen valittiin Satu Niemelä. Kaikki valinnat tehtiin toimikaudeksi 2012 - 2014.

Tilintarkastajat

Säätiön varsinaisina tilintarkastajina ovat toimineet HTM-yhteisö Tilintarkastusrengas Oy, vastuullisena tilintarkastajana Martti Haapakoski

sekä HTM Matti Pirnes, jonka varalle Tilintarkastusrengas Oy nimeää tarvittaessa edustajan.

Säätiön Internet-sivut

Säätiöllä on Internet-kotisivut osoitteessa www.palkansaajasaatio.fi. Kotisivuilla kerrotaan säätiön historiasta ja toiminnasta sekä säätiön jakamista apurahoista. Sieltä on myös linkki STS-pankin historiaa käsittelevään valokuvanäyttelyyn, eli ns. "virtuaalimuseoon". Kotisivuilta löytyvät myös säätiön tilinpäätökset ja toimintakertomukset.

Tulevaisuudennäkymät, epävarmuustekijät ja riskit

Säätiön varsinainen toiminta kohdistuu myös vuonna 2012 sääntöjen mukaisesti entisiin aihepiireihin, ennen muuta palkansaajien taloudelliseen valistamiseen.

Toimintaa laajentamista ja monipuolistamista jatketaan edelleen, mutta markkinatilanteen vuoksi kasvu pidetään maltillisena. Vuonna 2012 jaettaviin apurahoihin varattu summa on budjetissa nostettu 850 000,- euroksi. Lisäksi historia- ja perinnetyöhön sekä säätiön arkiston ja kokoelmien säilytys- ja hoitomaksuihin käytetään noin 80 000,- euroa.

Säätiön merkittävimmät riskit liittyvät maailmantalouden tilanteeseen. Eurovaltioiden velkaantumiskriisi on pysynyt jotenkuten hallinnassa, mutta sitä ei ole millään muotoa ratkaistu. Myös USA:n velkaantuminen ja julkistalouden alijäämät niin Euroopassa kuin USA:ssakin muodostavat uhan talouskehitykselle. Lisäksi maailmantalouden veturiksi nousseen Kiinan kasvu näyttää olevan hyytymässä.

Säätiön varsinaisen toiminnan kannalta tilanne on kuitenkin suhteellisen turvallinen. Vakavaksi se muodostuu vasta, jos taantuma jatkuu useita vuosia. Säätiön varat on sijoitettu siten, että ne tuottavat varsinaisessa toiminnassa tarvittavan kassavirran heikkoinakin sijoitusvuosina, joten toiminnan supistuksiin joudutaan vain ääritilanteissa.

Tilikauden tulos

Tilikauden alijäämäksi muodostui 285 116,46 euroa (2 781 732,81 euroa ylijäämää vuonna 2010). Hallitus esittää, että alijäämä siirretään edellisten tilikausien yli/alijäämä - tilille.

PALKANSAAJASÄÄTIÖ
1047831-5

T U L O S L A S K E L M A

	01.01.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
VAR SINAINEN TOIMINTA		
STS-PANKKIMUSEO		
Kulut	12 117,29	12 006,00
STS-PANKIN ARKISTO JA HISTORIA		
Kulut	56 000,00	70 232,00
APURAHAT JA AVUSTUKSET		
Kulut	809 000,00	714 000,00
YHTEISET KULUT		
Kulut		
Henkilöstökulut	111 762,40	102 520,90
Poistot	553,91	738,55
Muut kulut	84 650,05	87 034,22
	196 966,36	190 293,67
KULUJÄÄMÄ	-1 074 083,65	-986 531,67
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Tuotot		
Korkotuotot	368 306,08	467 778,86
Osinkotuotot	468 029,07	316 987,52
Vuokratuotot	1 012 230,87	973 333,52
Myyntivoitot	1 600 967,75	1 981 549,73
Muut rahoitustuotot	198 882,22	525 095,02
	3 648 415,99	4 264 744,65
Kulut		
Vastikkeet	183 155,11	168 917,22
Myyntitappiot	88 904,78	77 335,69
Korkokulut	25,10	12 136,42
Muut rahoituskulut	2 587 363,81	238 090,84
	2 859 448,80	496 480,17
TUOTTOJÄÄMÄ	-285 116,46	2 781 732,81
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-285 116,46	2 781 732,81

PALKANSAAJASÄÄTIÖ
1047831-5

T A S E

	31.12.2011	31.12.2010
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Koneet ja kalusto	1 661,72	2 215,63
Muut aineelliset hyödykkeet	3 363,76	3 363,76
	5 025,48	5 579,39
SIJOITUKSET		
Muut osakkeet ja osuudet	30 623 511,50	32 911 264,80
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	7 865 631,55	6 781 270,00
	38 489 143,05	39 692 534,80
	38 494 168,53	39 698 114,19
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
SAAMISET		
Siirtosaamiset	71 138,35	55 068,17
Muut saamiset	10 507,14	82,53
	81 645,49	55 150,70
RAHAT JA PANKKISAAMISET	1 670 122,55	775 170,53
	1 751 768,04	830 321,23
	40 245 936,57	40 528 435,42
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	42 046 981,62	42 046 981,62
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 566 023,42	-4 347 756,23
Tilikauden yli-/alijäämä	-285 116,46	2 781 732,81
	40 195 841,74	40 480 958,20
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
Siirtovelat	7 224,44	7 086,95
Muut velat	42 870,39	40 390,27
	50 094,83	47 477,22
	40 245 936,57	40 528 435,42